

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Antinomia Ivris Pontificii Et Cæsarei - per CCL. Differentias plurium
Doctorum auctoritate probatas, singulari studio in certas classes reducta,
discussa, & explicata

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

XXXII. Differentia 5. Non valent lure civili institutiones, & relicta, quæ in
alterius arbitriu[m] conferuntur:

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61864](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61864)

quib. ut indign. aufert. hered. Et dici solet, non defendere eum, qui in totum non defendit, l. Defensor. ff. de interrog. action. Neque edere censetur, qui in totum non edit, l. Argentarius, §. 1. ff. de edendo.

II. Aliud Jure Canonico constitutum reperimus in c. Suam, de pœnis, ubi obligatus solvere certam quantitatem ad certum tempus, cum pacto, si non solverit, certam pœnam solvendi; si majorem partem debiti solvit, non incidit in pœnam propter minorem partem non solutam. *Vivianus in rationali l. 5. p. 241 Allagona in Comp. Tur. Can. p. 737.* Similiter ex illis ejusdem cap. verbis

Septem librarum solutione. *Panormit. & alii Interpr. colligunt, si promissio dandi certam summam non nisi ex parte solvatur, pœnam committi pro illa parte tantum, quæ respondet non solute quantitati. Gloss. in v. Per solutus. Gutier. l. 2. c. 20. n. ult. Fachin. l. 1. Contraven. Juris, c. 96. Azor. Tom. III. l. 10. c. 7. q. 4. Molina disp. 564. Armilla v. Pena, n. 6.*

Et hæc opinio procul omni dubitatione æquitati magis consentanea est, præcipuè cum malitia in debitoribus abest. *Gutier. l. cit. Padil. in l. Si quis marit. n. 26. C. de transact. Barboz. in c. Superius de pœn.*

XXXII.

DIFFERENTIA §.

Non valent Jure civili institutiones, & relicta, quæ in alterius arbitrium committuntur: Illa institutio, ff. de hæred. instit. l. Captatorias eod. Sed Jure Canonico, qui alterius arbitrio committit, videtur velle, ut omnia distribuamur pro anima sua secundum arbitrium illius, quem elegit; adeoque non videtur decedere intestatus, c. Cum tibi de testam. Bartol. 105.

I. **C**Ajus in cit. lege, Illa institutio, sic loquitur: Illa institutio, Quos Titius voluerit, idè vitiosa est, quod alieno arbitrio commissa est. Nam satis constanter veteres decreverunt, testamentorum jura per se firma esse oportere, non ex alieno arbitrio pendere. Consonat l. Si quis Semproniam. Si quis ita scripserit: Si Titius voluerit, Sempronius hæres esto, non valet institutio. Idem repetitur in l. Captatorias eod. & in C. ubi arbitrium alterius secretum alienæ voluntatis appellatur. *Vvesenbec, l. 28. ff. tit. 5.*

II. Multùm diversa est Juris Canonici sanctio in c. Cum tibi, de testam. Qui extremam voluntatem in alterius dispositionem committit, non videtur decedere intestatus. De quorum verborum genuina interpretatione Interpretes non conveniunt apud Barb. aliis videtur Potitifex velle, quod Bartol. indicat, institutionem, seu testamentum valet, quod alterius arbitrio committitur. Alii existimant hæredem fieri illum, cujus arbitrio committitur eâ lege, ut bona sua in partem usus distribuatur. *Fachin. nihil aliud*

constitui vult, quàm clericum (de quo in cit. c.) cenleri non intestatum decedere ad effectum, ut episcopus dispositionem bonorum ipsius sibi sumat, ut fieri tolet, circa intestatos. Voluntatem igitur prædicti clerici neque testamentum, neque Codicillum esse, sed meram declarationem, quâ non vult Episcopi arbitrio bona sua distribui, sed illius, quem ipse nominaverit, quo posito concidit Bartoli excogitata differentia. Denique Barbosa absolute intelligenda esse citata verba existimat, ita ut indistinctè commissa alterius arbitrio ultima voluntas

sive ad pias causas, sive non, legitima censeatur; adeoq; non mori intestatum. Nam licet hæres non nominetur, alterius dispositioni tamen committitur nominandus, quasi dicat testator: Tu dominus eris bonorum meorum, & liberè de illis disponere poteris. Non negaverim tamentali modo institutionem ad pias causas liberè alterius voluntati committi posse. Fachinaus l. 5. c. 58. Guil. Benedic. inc. Raynutius, v. Condidit, n. 15. Tholos. l. 42. c. 8. n. ult. Roland. de ult. volunt. Rubr. 46. n. 3. Armilla v. Testam. n. 16.

XXXIII.

DIFFERENTIA 6.

Secundùm leges venditor præcisè non tenetur dare rem venditam emptori, sed sufficit, quod det interesse: l. 1 ff. de act. empti & vend. l. Si traditio, C. cod. Secus iure Canonico, quia præcisè rem ipsam tradere tenetur.

Secund. Hostiens. in c. Cùm Ioannes, de fide instrument. Galvan. 78.

I. In c. Cùm Ioannes cit. aliud non dicitur, quàm si pura, & non conditionata fuit venditio domus, possessio nem illius emptori dandam esse. Hostiens. autem in summa l. 3. §. Rubr. de empt. & vend. n. 6. ad q. Ad quid venditor teneatur? respondet ad traditionem rei præcisè teneri, l. Si quis aliena, ff. de act. emp. & vend. verius est, quod ad interesse damnatur, l. 1 ff. eod. Si res vendita non tradatur, in id, quod interest, agitur. Hoc est, quod rem habere interest emptoris. Consentit Gloss in l. cit. asserens in arbitrio & electione venditoris esse vel rem venditam tradere emptori, vel quoad interesse eidem satisfacere. V. Fachin. l. 2. Controv. iur.

c. 30. Socin. in l. Certi conditio, ff. Si certum pes. Alciar. ad l. un. C. de sent. qua pro eo, quod interest. Palao de Iust. Commut. d. sp. 5. punct. 13.

II. Contrarium omninò perluadere nititur Everard Bronchorst Centur. 2. assert. 57. venditorem, qui tradendi facultatem habet, ad tradendam emptori rem cogi l. Ex empto. ff. de act. empti. ubi dicitur, venditorem in primis rem ipsam tradere, id est, præstare oportet: imò manu militari ab eo auferri potest, quemadmodum observat Castr. ad l. 1 ff. de act. empti. Quod etiam probatur aperto, & inconvincibili textu in §. Perficiuntur, Instit. de donat. ubi Imperator sancivit, quòd donatio ad